

Кіріченко О.В., кандидат економічних наук, доцент
Горобець І.Ю., магістр, здобувач гр. УФЕБ-22М
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЖКГ В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Забезпечення розвитку підприємств житлово-комунальної сфери, в умовах постійних змін та впливу фінансово-економічної кризи, стає ключовим соціально-економічним завданням, вирішення якого вимагає узгоджених заходів. Житлово-комунальне господарство є важливим чинником для забезпечення належних умов для повноцінного життя та діяльності населення, що є основною продуктивною силою суспільства. Результати діяльності підприємств у цій галузі визначають соціально-економічні показники розвитку суспільства.

Крім того, важливо враховувати значення житлово-комунального господарства в економіці країни, що підтверджується обсягом наданих послуг (приблизно 8 мільярдів гривень щорічно) та вартістю основних засобів (25% від загальної вартості основних засобів, що належать державі) [1]. Зазначена галузь визначається не лише економічним внеском, але й важливим впливом на соціальний розвиток країни.

На сьогоднішній день підприємства житлово-комунального господарства регіону стикаються з рядом проблем, що визначають їхній сучасний стан. Серед основних викликів можна виокремити зростання усіх видів заборгованості, значний знос основних засобів та втрати енергоресурсів і таке інше. Найактуальніші проблеми в цій галузі пов'язані з невідповідністю відносин у сфері житлово-комунального господарства змінам в економіці держави та відсутністю системи взаємозв'язків із системою ринкової економіки.

Також важливими викликами є недосконалість системи державного регулювання ринку житлово-комунальних послуг, штучна монополізація діяльності у сфері будівництва, реконструкції та утримання житла, а також нерозвиненість сучасних форм ефективного управління житловими об'єктами і підприємствами житлово-комунального господарства. Недостатня координація та відсутність єдиної технічної політики розвитку житлової та комунальної інфраструктури також ускладнюють ситуацію в галузі.

Це визначає необхідність проведення структурних реформ, спрямованих на створення нової економічної моделі експлуатації та розвитку житлового фонду регіону, забезпечення його надійного та високоякісного обслуговування, при цьому врахування інтересів споживачів. В іншому випадку вартість житлово-комунального обслуговування буде зростати швидкими темпами на фоні зниження його надійності та якості.

Певні недоліки в системі управління житлово-комунальним господарством регіону та недостатність темпів реформ призвели до того, що підприємства цієї сфери не можуть ефективно функціонувати в умовах сучасної економіки. Вони не можуть забезпечити споживачам послуги на відповідному рівні та якості, що відповідає їх вартості, що призводить до зростання ризиків техногенних аварій. Процес трансформації в сучасний економічний простір вимагає необхідних реформ та розвитку житлово-комунального господарства України в цілому, з урахуванням національних та регіональних особливостей і використанням досвіду розвинених країн.

Для досягнення ефективності та результативності управління підприємствами житлово-комунального господарства в контексті соціально-економічної безпеки регіону особливо актуальними є питання оптимізації їхнього управління на основі позитивних структурних зрушень у галузевому, просторовому та функціональному відношеннях. Важливими аспектами є відновлення та зміцнення ефективного співробітництва між регіонами, зменшення міжрегіональних та міжгалузевих нерівностей, раціональне

використання ресурсів, формування та використання виробничо-господарського потенціалу підприємств житлово-комунального господарства та інші аспекти.

Сучасні економічні джерела враховують галузеві особливості при розгляді питань управління підприємствами. Це обумовлено тим, що від характеру організації виробництва залежить не лише внутрішня система управління самим підприємством, але й вплив його результатів на економічний комплекс держави.

Проблеми, пов'язані з розвитком підприємств житлово-комунального господарства регіону, були висвітлені у працях вчених, таких як П.П. Борщевський, Б.М. Данилишин, С.І. Дорогунцов, О.В. Димченко, О.О. Євсєєв, В.І. Логвиненко, О. П. Хом'як та інших.

Виділення невирішених раніше аспектів загальної проблеми стосується того, що більшість наукових робіт зосереджує увагу на теоретичному аналізі систем управління розвитком підприємств житлово-комунального господарства регіону, проте ігнорує рівень впливу різноманітних зовнішніх та внутрішніх факторів.

Аналіз вітчизняних наукових досліджень та публікацій вказує на те, що недостатньо уваги приділено системному вивченню управління розвитком підприємств житлово-комунального господарства на різних економічних рівнях.

Отже, необхідно провести докладний аналіз існуючих систем управління розвитком підприємств житлово-комунального господарства у розрізі регіону, ідентифікувати проблеми та прогалини, та визначити оптимальні шляхи їх ефективного та вигідного вирішення з економічної точки зору [2].

У контексті розробки та реалізації стратегії управління підприємствами житлово-комунального господарства у розрізі регіону, розглядаючи можливості використання сценарного підходу до розвитку цих підприємств, визначаються пріоритетні напрямки розвитку. Це передбачає розробку та впровадження моделі управління підприємствами житлово-комунального господарства з урахуванням різних факторів, таких як наслідки фінансово-економічної кризи, технології ведення бізнесу, організаційна структура, організація праці, договірні відносини та взаємодія з зацікавленими особами.

Модель управління підприємствами житлово-комунального господарства формується на основі комбінації англійської, німецької та французької моделей, і базується на принципах децентралізації повноважень, дерегуляції, формування ринкових відносин та застосування організаційних форм, таких як об'єднання власників житла на конкурсних засадах, концесія, оренда і стимулювання конкуренції.

Особливу увагу в рамках моделі управління приділяється розробці, удосконаленню та впровадженню сучасних інформаційних технологій у системі житлово-комунального господарства. Це базується на багаторівневих інформаційних системах, що дозволяють підвищити якість формування та використання інформаційних потоків, надання послуг та реагування на негативні явища, а також прискорити процеси розвитку цієї галузі в цілому [3].

Література:

1. Багацька К. В. Класифікація комунальних підприємств як основа вибору політики їх фінансування. Економіка та держава. 2021. № 9. С. 74–79. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=5019&i=11> (дата звернення: 01.12.2023). DOI: 10.32702/2306-6806.2021.9.74
2. Бізонич, Д.В. Інститутції державного управління розвитком житлово-комунального господарства сучасної України: сутнісні та нормативно-правові засади. // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2021. № 3. http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2021/38.pdf
3. Голодник Ю. А. Управління житлово-комунальним господарством: аспекти вдосконалення. Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 1. С. 184–187 <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/36123>